

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Cena

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi: pri kratkih oglašilih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo, ulica Torrente 12.

EDINOST

Edinost.

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoldne.

Cena

Cena z a vse leto s prilogo 7 for., za pol leta 5 for. 50 nov., za četrt leta 3 for. 75 nov. — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

(V edinosti je svota.)

Vabilo na naročbo.

Minolo je drugo četrtletje dvanajstega tečaja „Edinosti“. Vsojamo se tedaj slavno p. n. občinstvo najljubneje vabiti na novo naročbo, ter prosimo ob enem naše gg. naročnike, kojim sedaj naročnina izteče, da jo o pravem času ponové, kajti brez točne podpore nam je nemogoče svojo težko nalogo izpolnjevati.

„Edinost“ stane:

Za vse leto	f. 6.—
„ s prilogo	7.—
Za pol leta	3.—
„ s prilogo	3.50
Za 1/4 leta	1.50
„ s prilogo	1.75

Naročuje se lahko z vsakim dnevom.

Raznim rodoljubom poslali smo list na ogled, ter prosimo dotične gospode, da nam izvole list povratiti, ako se nanj ne mislijo naročiti. Ono gospodo, koga nam dveh listov ni povratila, vkunžili bodemo mej svoje naročnike.

„EDINOST“ je jedini tržaški list, koji zastopa jako važne interese osamljenih tržaških Slovencev, ter prinaša tudi izvorna, nepristranska trgovaška izvešča.

Kdor tedaj more, naj ga z naročbo podpira!

Upravništvo „EDINOSTI“.

Njegovo Veličanstvo cesar v Istri.

Istra bode 4., 5. in 6. t. m. zopet enkrat tako srečna, da bode imela presvitlega vladarja na svojih tleh. Njegovo Veličanstvo pride 4. t. m. v Pulj z velikim spremstvom; tam bode prisustvovalo pomorskim manevrom c. kr. mornarice in spuščanju v morje nove oklopnice „Cesarjevič Rudolf“.

Ker pa presvitli cesar pride ta pot nprav zvanično v Istro, bodo se mu predstavljale tudi deputacije iz vse Istre in iz sosednih dežel. Tudi deželni odbor tržaški

(ne tudi mesto) pošlje svojo deputacijo v Pulj, enako tudi goriški deželni zbor in mesto Gorica. Iz vsega Primorskega bodo torej zbrani tam zastopniki ljudstva, da pozdravijo preljubega vladarja in kakor je naš presvitli cesar Fran Josip I. v svojem življenju doživel uže mnogo lepih dni, ko se je prepričal udanosti in ljubezni svojih ljudstev do Njegove dinastije, uprav taki dnevi in dokazi ga čakajo tudi te dni v Pulji, v najvažnejšji trdnjavi naše velike države.

Presvitli cesar se pri tej priliki tudi prepriča, kak velikanski napredek je naša država napravila gledé na pomorsko svojo moč. —

Pulj, še pred 30 leti malo, neznatno, nezdravo mestice, spremenilo se je pod Njegovo vlado v lepo, veliko, važno mesto in v eno največjih, najvarniših i najbolj utrjenih pomorskih luk v Evropi, v kateri ima naša vojna mornarica najvarnejše zavetje.

Ali prepriča se tudi Nj. Veličanstvo, da trošek za c. kr. vojno mornarico ni bil zastoj, ampak da se je naša pomorska moč v zadnjem času prav dobro razvila. Mi Slovani se tega še posebno veselimo, ker vidimo s tem zavarovane jadranske bregove pred vsakim napadom drugih, avstrijskih dežel želečih držav.

S cesarjem bodo v Pulji tudi mnogi državni poslanci, kateri se enako prepričajo, da je bilo koristno in potrebno, da so za c. kr. mornarico skrbeli z dovoljenjem potrebnih svot.

Res je, da so nastopili ozbiljni časi, posebno za posestnika in kmeta, ali država mora biti pred vsem zavarovana na zunaj, ker le potem se more dobro razvijati na znotraj in prenašati razne notranje boje za pravo ustavnost in svobodo, ter delati napredke tudi v gmotnem obziru.

Presvitli cesar pa se bode prepričal pri tej priliki tudi o napredku Istre v duševnem in gmotnem obziru, pa tudi o tem, da bi bil ta napredek lahko veliko večji, ako ne bi ga slovanskej večini ovirali oni elementi, ki so bili navajeni brezskrbno živeti na ramenih ubozega kmeta, in da ni v Istri lihvarstvo tako vkoreninjeno še od benečanskih časov. Pri vsem tem pa se more reči, da Istra ipak napreduje, in ako je bila do še pred malo leti še popolnoma srednjeveška, kakor odrezana od družega sveta, hitro vzdigovanje mesta Pulj in pa železnica, katera še le nekoliko let veže Istro z drugimi notranjimi

nji! — Le dalji proti vzhodu, le naprej in tedaj se nam stoprav ideja vresniči. Tedaj bomo mogli razširiti še le svojo popolno oblast ter se bomo smeli imenovati vredne potomce slovečih Rimljanov! Živela Italija!

Tako je končal gospod Montenelli in predno sem mogel — dasi nisem vedel kako — odgovoriti, pride mlado, lepo zrastle dekle v sobo, da bi na oknu preložila zastor. Hči krčmarja je bila prikupljivo dekle. Montenellija zažare oči, pa laskavo reče:

„O dušica miljena!“ ne boste se malo pomotili tu pri nas in nam razvedrili mračnega čela!?”

Gospod Montenelli imel je do takih nežnih stvaric posebno nagnenje; v tej stroki bil je zaslužni mož . . . , pravi taljanski kavalir!

No, mlada krčmarica, ki je tudi uže kraj slišala o njem, porudi malo, pogleda prezirno, pa kakor, da se jej mudi, odide. Pila sva še, a ona ni prišla več v sobo. Njega je bolela trdosrčnost deklice. Jaz sem ga tolažil, češ, saj ima druge, morda še lepše na izbiri itd. on je rekel, da prav zato, ker se ga ogiblje, vzbuja v njem še večje zanimanje, in po priliki, da jej hoče uže vkloniti preširno glavico!

Pejjala sva se vendar naposled domov. Bilo je uže pozno, vendar je bila

doželami, oba ta momenta sta po nekakem začetku prepoveda Istre ne le gledé te dežele same, temuč tudi gledé vse naše države, ker s Puljem in železnico je Istra postala bolj navezana na notranje dele države in se ne more tako ločevati od sosednjih dežel, kakor to žele oni istrski posestniki, kateri še vedno otožno gledajo leva sv. Marka in še se več zanimajo za Benetke, nego za notranje dele naše države.

Napredek bode v Istri gotovo vpeljal vse druge nazore in drugo mišljenje, cesar se veselo posebno istrski Slovani, kateri čutijo v napredku tudi rešitev iz spon sužnosti v duševnem in gmotnem obziru.

Istrski Slovan je po večem delavna moč Istre, on je nadarjen, krepak na duši in telesu; on je verno udan Bogu in onej svetovnej avtoriteti, katero po božjej volji zastopa vladar, s kratka, on je čil i nepokvarjen element, kateri ima prihodnjest, ter more državi še jako mnogo koristiti.

Istrski in sploh primorski Slovani torej s toliko večim veseljem pozdravljamo prihod Nj. Veličanstva v Istro, ker baš pod Njegovim vladanjem nam je bilo dano, da smo zagledali dan veče svobode in ker je posebno Istra po cesarja Fran-Josipa I. samega inicijativi odprla se novemu življenju. S ponosom more Nj. Veličanstvo uže danes pokazati na delo, katero je prvo zaukazala Njega mogočna beseda, za kar Mu bodo vsi zvesti sinovi Primorskega za vse čase slavo znali, in ako se bode po Istri te dni mogočnejše nego kedaj poprej razlegal klic: „Živio Fran-Josip I.“, ne bode to le navadni kompliment, navadno češčenje načelnika države, ampak to bode klic, ki bode donel navdušeno iz hvaležnega srca; klic, ki se bode razlegal močno in krepko iz zdravih slovanskih prs. In ta klic naj bi se slišal daleč, tudi tija čez Jadransko morje; tudi tam naj zvedo, kako svet nam je in kaj pomenja klic: „Živio Fran-Josip I.“.

Prevrat v Srbiji.

Ko pomislim na zadnji pad ministarstva Garašanina na Srbskem, prihajajo mi na misel pomenljive besede velicega Francoza Ségur-ja. On pravi:

„Dokler v narodu tli sveti ogenj domo-

njegova hiša razsvetljena. V spremni sobi je sedela mati in mlajši od njega mu brat, krotek in hladen človek. Posli so bili v veži; čakali so na najin prihod, a sedaj so se spravljali k počitku. Midva vstopiva v spremno sobo. Ali mati prične prav nevoljno meriti došlega sina in čez malo reče gromkim glasom:

„Da bi bil preje prišel, rada bi hotela, razbrzdance! — Zmeraj ti prigovarjam in opominjam te, da — oh vse zaman! — Radi tebe moram na starost pokrivati obraz! — Čemu vendar tak —!“

„Kaj se je pa slučajilo, da me tako ostro prijemljete? O pošteni, mislim, da mi ne more nikdo nič reči; saj vas vedno slušam, vedno!“

„Sramuj se,“ ustavi ga mati, „danes, — tudi le . . . da tudi je prišla. — Oh, še poznam je ne. Rekla je: „Tu me imate . . . Vaš sin je moledoval krog mene . . . a zdaj se mi zdi, kakor da me hoče zapustiti, ker . . . ali ga ne bo veljalo . . . tu sem!“ — In kako je še dalje govorila, nisem od same jaroosti mogla razumeti. — Nesrečnež ti! kaj počenjša . . . ? — Bi li bila pa taka oseba tebi primerna? Nisi imel na ponudo toliko izglednih deklet? in tako se daš zapeljati! — Teško sem jo odpravila iz hiše. O ti, ti . . .!“

vinske ljubezni, oni narod uživa svobodo, on je delalen in mogočen.“ —

In res, ako kak narod živi tja v en dan v vidnej apatiji in brezskrbnosti, ne brigajoč se za pravo narodno življenje, za narodne ustanove in sploh za vse, kar more njegov narod povišati ter ga storiti uglednejšega in mogočnejšega pred drugimi narodi, — ni se od istega naroda družega nadejati razven bližajočega propada. Tujec, ki kakemu narodu materialnimi sredstvi ukazuje ter ima nekako pravico nad njim, ima jo ne le v telesnem obziru, temveč tudi v dušnem: polagoma jame nanj pritiskati, siliti mu svoj jezik, svoje običaje, svoje slabe ali dobre navade. Gorjé narodu, ako je tedaj apatičen in brezskrben, ako se tudi tedaj ne zaveda ali noče zavedati svojega pogubnega stanja, ter nema v svojej sredini plemenitih mož, da ga predramijo — isti narod nahaja se korak pred propadom ter stopa hitro proti njemu, dokler se v njem ne pogrezne. —

Enako ali približnje se je godilo z malim ali čilim srbskim narodom. Kriva politika, v kojoj so jo zapletli njegovi kolovodje, sovražniki njegovi, ki so, čeprav izven središča, vodili na opozlo pot, ter ga vodili namesto k rešitvi in ugledbi, k hiranju in propadanju, — ona politika pogubila bi Srbsko, ako bi politični dogodek ne bil preobrnel lica njenega stališča ter postavil jej na čelo moža narodnih čutov, pravega domoljuba, inteligentnega in bistroidnega, značajnega in odločnega, namreč — Jovana Ristića!

Ne bodemo tu popisovali njegovega življenja niti njegovih načrtov in namer, le to naj rečemo, da je Ristić, kot vodja srbske politike na pravem mestu. Ne smemo pa misliti, da se je s promembo ministerstva na Srbskem zdatno premenola tudi vnanja srbska politika. —

Sovražniki Slovanstva, nemško časnikaštvo, ki vidi v Slovanu zgolj barbaričen neolikan narod ter se boji, da bi se kedaj ukrepil v samostojno združeno celoto, ti slovanski sovražniki upijejo sedaj križem sveta, da je srbska politika premenola svoj tir, da je s propadom Garašanina odklenkalo tudi avstrijskemu vpljivu v Srbiji.

To pa nekoliko ni resnično. Istina je sicer, da je nastop Ristića na čelo srbskega ministerstva dogodek velike važnosti za srbski narod, a neresnica je pa vendar, da je postala srbska politika na-

„Vražje ženske!“ zaškrine gospod Montenelli v stran in motne oči se mu zasvetijo.

Jaz, neposlušaj teh razgovorov, poslovim se od jezne matere in strastnega pohotneža, njenega sina. Mlajši sin — ki ga ni nikaka stvar preveč brigala, spravil se je uže v začetku litanij spat. — Noč je bila temna in pričilo se je k dežju. Nočni slavec mestni so vendar tam pa tam orili svojo: „In Capodistrija že una bela užanca, užanca!“ — Ali še malo se oddaljim od čestitega gospoda Montenellija hiše, kar zapazim ne daleko pred seboj dve osobi in, ker sem bolj potihoma stopal, niste me opazili v svojem tiho-živem pogovoru. Akoprem nemam navade posluška-vati, vendar tu malo postojim, ozirajoč se v nebo. Slišal sem hotoma ali nehotoma to le, z vzdihni vzgovorjeno:

„Zdelo se mi je, da bo tako — o ti trdosrčnik! — Ah, kolikokrat sem jaz nanj mislila in si prizadevala ga nadvladati . . . saj mi je vedno pokalo srce . . . nikdar nisem mogla iz kakega znamenja seznaniti, me li ljubi, me li ne, prav nič? Ah ta ponos in samosvest njega, kako strasten ogenj so v meni užigali, da . . . kako sem kop . . . in . . . kopnela in hlepela po — njem . . .!“

„Vražje blago! — Ti si dobra in jaz ti hočem dobro. — Če se vsi vrage obe-

PODLISTEK.

Nekaj iz Kopra.

III.

(Dalje.)

„Ha, lej kaj misliš da bodo,“ prične, „ti Sloveni! na, pij in bodi vesel. Vidiš, ti si srečen, da jih ne poslušáš! kedo jih pa spoštuje? kak je to jezik! saj si z njim nikdo kruta ne služi. Prosveta prišla nam je od juga, mi smo jo prinesli in zasijali! ni li to velika zasluga naša? sicer je tudi dolžnost vsakega vplivnega moža, na to delati, da bi se ta divjad čim preje izobrazil, z eno besedo potalijančila. Mnogo je zaslužnih mož, ki so na to delali iz vse moči, in res tudi dosti spreobrnoli. Lej, Koper, nekada so imeli tam celo samostan svoj; še sedaj se dobi kaka knjiga od takrat, kar jih nismo še uničili! Sedaj je tu vse drugače: nikdo nema pravice slovenski govoriti tu; kajti ljudstvo, podučeno od nas, zagnalo bi se mu kar v las. — Trud, trud plača, od ene strani se ga slepač — to med nama — od druge pa kultivira. Le škoda, da poslušajujska-joče duhovne in druge bedake, ki so postali hujši in opreznjši. — Mi se moramo sedaj tako vesti, kakor jež v lisicjej luk-

aprotna Avstrijsko-ogerske; pač pa smelo trdimo, da se je solidarnost mej tema državama še povišala in vtemeljila z edino razliko, da je to solidarnost umeti v čisto drugačnem duhu, nego je bila dozdaj.

Dosedaj ni srbski narod gojil nikake simpatije do Avstrije, kakor je bil popolnoma nasproten ministerstvu Garašaninu. Solidarnost razupivali so le madžarski šovinisti, koji siloma hočejo delati v Avstriji javno menenje ter siliti vlado do činov, ki so jej v realno veliko škodo, katero pa isti šovinisti pred svetom razglasujejo kot potrebo. — Ministerstvo Garašaninovo na Srbskem ni nikakor krepilo avstrijskega vpljiva v Srbiji, ampak vzdrževalo se je zgolj s pritiskom madžarskim; ono ni delalo poti ter gojilo avstrijskih interesov na vshodu, ampak nasprotno je bilo istim interesom ter oviralo njih izpolnjevanje, radi česa pad tega ministerstva in nastop Rističev kaže pomenito dobo v srbskeji zgodovini ter napravlja pot k izpolnitvi teh interesov.

Avstrijski Slovani, v katerih nasprotniki in vladalci nemški, laški, madžarski hočejo siloma izpoznati panslaviste in sploh narod nasproten težnjam avstrijske države, — isti Slovani so pokazali v vsakej priliki, da niso državi nevarni, niti ne goje v sebi onih misli, ki jih jim sovražniki očitajo, ampak gojili in pospeševali so izpolnitev teh interesov. Vzlasti južni Slovani so delali vedno v to, da si Avstrija prodobi vpljiva na balkanskem poluotoku ter si odpre pot do staroslovanskega Soluna. Stoletna krvava njihova zgodovina to prejasno priča. Da ni bilo južnih Slovanov, tudi Avstrije ne bi več bilo.

Uprav to njih delovanje in potezanje, ki bi Avstriji bilo lahko plodonosno in velike koristi, zavirali so madžarski in nemški šovinisti. Osebito je to zabrajevala madžarska liga. G. Zoretić n. pr. srbsko-hrvatski rodoljub, ki se je toliko potezal, da bi podkrepil avstrijski vpljiv na Balkanu, bil je po šovinistih odstranjen ter prognan v Tuniz. Ta izgleh naj zadoščuje, kako so nekateri Madžari se upirali pravim koristim Avstrije na Balkanu ter ne da bi avstrijske interese gojili, sovražili so jih in njih izpolnitev ovirali.

Sposobne može, ki bi namen dosegli, odstranili so madžarski „patrioti“ iz golega ničevnega razloga, ker jim niso zapupali, ter jih nadomestovali z svojimi kreaturami, katere niso mogle drugega doseči na Balkanu, nego nezaupanje in nezadovoljnost. Priča naj nam bude promemba srbskega ministerstva in nastop Rističev!

(Konec prih.)

Proračunska debata v državnem zboru.

(Dalje. Govor Mihe Vošnjaka.)

Kar se tiče teh železnic, prosil bi, da bi Njega ekscelencija gospod trgovski minister, če tudi v tej zadevi ne more direktno uplivati, ker ste Bosna in Hercegovina pod skupnim ministerstvom, resno se oziral na to stvar in to tembolj, ker je večina te zbornice že večkrat izjavila željo, da bi se okrepčal Dunaj, kar se tiče trgovskih zvez z orientom, dalje tudi zategadelj, da ogerska prestolnica ne bude

sijo, pr . . . . ., ker je greh kleti, da se ima še kesati, ter tebe in mene odpuščanja prositi. a vrhu tega — vodi — tudi s teboj svojo dolžnost storiti! Ti kozja brada! Lej ubožica, saj tudi jaz jih prestopim prav abramensko. Ta moj mož, divjačina, kaj mu pade v glavižino? Ta grdoba, tako me je premlatil, — jójmine! kako me skli po hrbtu! — in pa to, tol rekel je, da noče več nikake nepotrebne ženske v hišo, da je sit ciganij ter da sem jaz in one ženske kriva, da se je oni preselil, pa da je zgubila hišo dobro ime! — Tak mož! še na onem svetu ne odpustim tej grči grčasti! — Kožo sem mu vendar raztrgala po obrazu, brr . . . tak mož!*

„Dobrotnica, pustimo to; pa moja sestričina! . . . s tem hudobnim bogatinom, ki je užel toliko časa bila v Izoli na njegovo željo . . . . . Zdaj noče je več poznati . . . kako se je posušila; hočem reči . . . In danes sem prišla ni ga našla. Stoprav todi je bilo slišati prihod njegov. Grdun Montenelli . . . !

Pojte sedaj z mano; saj k možu menda tako ne pojdete nočoj? kasno je užel!*

(Konec prih.)

nadkrilila prestolnice vse države, Dunaja, kar se je, kakeršne so sedaj razmere, jako bati, ker baš ogerska vlada energično deluje za varstvo tamošnjih koristij, dočim naša vlada, ne rečem, da je slaba, vsekakor preveč odjenjuje zahtevam Ogrov.

Ugovarjalo se mi bode, da je železnica od Serajeva do Banjaluke zgubila mnogo važnosti, ker se misli Bosna skozi Hercegovino z železnico zvezati z jadranskim morjem, katera zveza se že dela. To je res, toda ta železniška zveza bode malo koristila tostranskej državnej polovici, in nam mora biti pred vsem na tem ležeče, da napeljemo trgovino iz okupovanih dežel na Dunaj, kar je pa le mogoče, če se Banjaluka naravnost zveže z Dunajem, bodečim središčem bosenskeje trgovini.

To vprašanje je tem nujnejše, ker je neposredna zveza s Solunom samo vprašanje kratkega časa, in potem se bode moral boriti z angleško konkurenco, ker se je angleška trgovina že sedaj trdno ugnezdila v Solunu, pa tudi v Bosni in Hercegovini ter v deželah na jugu okupovanih dežel.

Ko bo dodelana neposredna zveza iz Serajeva v Sisek, tedaj bode navstalo vprašanje, če se hočemo zadovoljiti s sedanjo zvezo iz Siseka čez Zidanimost in Gradec, Zakany, Kniszso in Sopronj na drugej strani?

S časom nam pač sedanja zveza ne bode zadostovala in gledati bomo morali, da si napravimo nova pota z orijentsko trgovino skozi Sisek, to bi se doseglo na jednej strani, če bi sezidala tako imenovana dolenjska železnica, ki bi posredovala promet iz Karlova v Ljubljano in s tem s severnimi državnimi železnicami, oziroma v južno Nemčijo; na drugej strani bode pa železniška zveza iz Celja v Unterdrauburg, za katero se že dolgo poganjamo, tem važnejša postala, ker je železnica iz Wolfsberga v Knittelfeld že toliko, kakor zagotovljena.

Pri tej priložnosti prosim, da bi se vlada ozrla na tako potrebno progno Celje-Unterdrauburg.

Kar se tiče železnic, rad bi še omenil jedne stvari, katere se pa dotaknem le z neko bojaznijo, ter so ugovori, katere bodem morda slišal, vsekakor tudi nekoliko opravičeni.

Toda jaz mislim, da se vprašanje, katero bodem sedaj omenil, mora nazadnje začeti tudi razpravljati. Tendencja izvajanja nedeljskega počitka mora nazadnje tudi koristiti službujočim pri železnicah. Nobena služba na svetu rekel bi — nema tacihih naporov in take odgovornosti, kakor služba pri železnicah, toda žal, nemajo službujoči nikjer tako malo počitka, kakor baš pri železnicah.

Kako mislim izvajanje nedeljskega in prazniškega počitka pri železnicah, hočem kratko pojasniti.

Jaz mislim, naj bi se nedeljski in prazniški počitek omejil samo na prevajanje in premikanje blaga, in sicer bi se zakonito prepovedalo na jednej strani vsako premikanje blaga na kolodvorih, na drugej strani se pa tako imenovanemu voznjemu oseboj privoščilo malo nedeljskega počitka. Priporočal bi tedaj, da se ustavi promet tovornih vlakov in tovarna manipulacija ob nedeljah in praznikih.

Gospoda moja! Opozarjam na to, da je bilo obeno v navadi, ko je še država imela v rokah obrat na železnici mej Dunajem in Trstom, da se je o tako imenovanih velicih praznikih: o božiči, o veliki noči in o binkoštih ustavil za dva dni tovarni promet. Seveda je bilo malo, a nekaj je vendar bilo in oseboje, zlasti ono pri tovornih vlakih imelo je 6 dnij v letu časa, da se odpočije od fizičnih naporov težavne službe, in priložnost, da zadosti vsrkim potrebam. Ko je družba prevzela preobrat, izginila je humanna naprava in jaz mislim, da je sedaj ni pri nobenej železnici v Avstriji.

Ugovarjalo se mi bode, da bi uprave železnic imele prevelike denarne škode, a to moram zavračati, kajti škoda ne bode tako velika, če se bodo tovarni vlaki ustavili le po pravem načelu, po načelu namreč, da bodo vlaki čakali na tako imenovanih strojnih in menjalnih postajah. To bi ne prouzročilo druge škode, kakor da bi se tek vagonov podaljšal za 24 ur in jaz mislim, da bi ta žrtev z ozirom na humani smoter ne bila prevelika.

Prosil bi tedaj njega ekscelencija gospoda trgovinskega ministra, da bi to vprašanje proučevalo zlasti z ozirom na državne železnice, pri katerih je v prvi vrsti merodajen.

Kar se tiče pošt, dovolil bi si nekoliko opazek.

Pred vsem mi je prijetna dolžnost, da omenjam s hvaležnostjo, da so se spolnile

posamične želje, ki so došle trgovinskemu ministerstvu zastran osnove novih pošt v mojem volilnem okraji. Kar se pa nadalje tiče poštne službe, opomnil bi njega ekscelencija trgovinskega ministra na to, da bi vendar bilo umestno se bolj ozirati na narodno enakopravnost na Spodnjem Štajerskem. Želje, katere imam v tem oziru omeniti, so jako priproste. Zahtevam namreč, kar vsak narod zahteva in zahtevati sme, da je uradnik vešč jeziku strank, s katerimi občuje, in da so dokumenti, ki prihajajo strankam v roke, pisani v jeziku njim razumljivem. Mislim, da bode v obeh omenjenih ozirih trgovsko ministerstvo lahko ustreglo željam prebivalstva, kajti dovolj imamo poštnih uradnikov, kateri znajo slovenski; žal, da niso nastavljeni v slovenskih pokrajinah, ampak v nemških planinskih deželah. Kar se tiče tiskovin, je stvar jako priprosta in preverjen sem, da bode pri dobri volji, katero kaže visoko trgovsko ministerstvo v vsacem oziru, tudi tukaj pravo zadelo, ter ozirajoč se na odnošaje graškega poštnega okraja temu odpomoglo.

(Konec prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesarjevič Rudolf je 27. junija zvečer s presvitlo svojo sprogo odpotoval v Galicijo. Prišla sta drugi dan zjutraj ob šestih v Osvečim, kder sta bila jako lepo sprejeta. Pozdravil ju je deželni maršal in vojaški poveljnik; občinski načelniki so jima podali kruha in soli, otroci v narodnej opravi pa cvetic. Banderji na konjih so ju spremljali do Trzebinje, kder ju je grof Potocki pozdravil ter se mu je cesarjevič prijazno zahvalil. Proti osmeji uri je dospel dvorni vlak v Krakovo na kolodvor, kder so visoka gosta čakali vsi dostojanstveniki in silna množica ljudstva ter ju navdušeno pozdravili. Deželni maršal Tarnowski ju je gorko pozdravil v treh deželnih jezikih. Cesarjevič se je zahvalil za prijazne besede in sijajni sprejem ter izrekel svoje veselje, da je mogel obiskati lepo deželo in zagotovil, da ima sočutje za obe narodnosti, končal je govor z besedami: „Nas vežejo zveste ljubezni vezi.“

V Ogorskem finančnem ministerstvu se zdaj pečajo s tem, kako bi se povišali državni dohodki. V ta namen se posvetuje zdaj mešana komisija; ona skoraj gotovo priporoči, naj se setev tobaka za lastno rabo popolnoma prepove, ker je to glavni vzrok tihotapstva in bi država imela nekoliko milijonov več dohodka, ako se to priporoči sprejme.

Vnanje dežele.

Iz Srbije se piše iz merodajnih krogov o tem, zakaj se je odstranila prejšnja vlada in poklical Ristić na krmilo, in zakaj je srbski kralj na Dunaj odpotoval. V tem pismu se čita mej drugim to le: „Uže dolgo časa je bila velika nevolja mej srbskim ljudstvom, nezadovoljno je bilo z upravo Garašaninovega ministerstva in dolžilo ga, da srbskih interesov ne zastopa Srbiji v korist. En del ljudstva je bil vedno unet za Rusijo ter se je držal Rističevih pristašev. Temu so se pridružile še denarstvene bede in pa razpor v kraljevej obitelji. Kraljica je trpinčila ljubosumnost, ona je očito delala za rusko stranko, ker je za Rusijo vedno imela sočutje. Ker je kraljica Natalija proti kraljevej volji zapustila Srbijo in se v Krimejo na rusko zemljo preselila, ne more več govora biti o mirnem zakoskem življenji mej njo in kraljem. On noče sicer nobene pravoveljavne, cerkvene ločitve od nje, ker bi to delalo slabo kri mej ljudstvom, ali rad bi se dejansko popolnoma ločil od kraljice in Ristić mu je zagotovil, da se za to ločitev potegne. Ko je kralj vsled nevarnih prikazni mej ljudstvom moral na to misliti, da odslove Garašaninovo ministerstvo, in da pokliče edino mogoče ministerstvo, Rističev ministerstvo, razložil je poprej nemške in tudi avstrijskeje vladi vzroke, ki ga silijo k temu koraku. In obe vladi ste pripoznali njegovo zadrego ter izrekli, da pri sočutji srbskega ljudstva za Rusijo Rusiji sovražna politika ni na mestu in tudi ni mogoča. Rističev ministerstvo v razmerah Srbije k Avstriji in Nemčiji nič ne spremeni. Ristić je pri privzetji ministerstva sam to izjavil ter rekel, da je nepogojna potreba, da Srbija spolni dolžnosti, katere ima v novčnih stvarih proti zunanjim deželam. In kralj sam bo čul, da Ristić od tega programa ne odstopi. Kralj se je napotil zato na

Dunaj, da pred vsem avstrijskemu cesarju razjasni promembo ministerstva; hoče pa si tudi za vsak primerljaj zagotoviti Avstrije dobrohotnost in prijateljstvo. On hoče vedeti, ali se nepogojno sme zanašati na materijelno in moralno podporo Avstrije tudi potem, ako bi se od ruskega poslanca Persiani-ja in kraljice Natalije podpiranej stranki posrečilo, v deželi zbuditi prevrat. In kralj je popolnem prepričan, da ga bo Avstrija v takih okolinostih varovala. To je edini vzrok njegovega popotovanja na Dunaj, on ne misli iti v Gleichenberg, ampak vrne se takoj v Belgrad, kder je sedaj neobhodno potreben.“ — Iz tega pisma se pač vidi, kako je Srbijo osrečila — madžarska politika. — Srbski časnik „Odjek“ govori o usodi tistih oseb, ki so bile pod zadnjo vlado zaradi političnih hudodelstev obsojene. Ker so ta hudodelstva nastala le iz tega, ker so one osebe delale le proti odstavljenej vladi, toraj zdaj niso več hudodelstva. Zdaj zahteva ljudstvo, da se mučenikom svobode zopet svoboda dá. „Odjek“ zagotavlja, da se to k malu zgodi, ker sedanja vlada se ozira na želje ljudstva ter ne bo odlašala tudi v tej stvari, kakor v vsakej drugej, ljudstvu zadovoliti.

Iz Sredca se 28. junija v „Polit. Correp.“ poroča, da je bolgarska vlada zastopnikom tujih vlad naznanila, da se bo sobranje pečalo le z upravnimi stvarmi. Bolgarska vlada je toraj sprevidela, da bi knez, ako bi ga sobranje volilo, ostal le na papirju. — Temu poročilu v „Polit. Corresp.“ pa nasprotuje „Agence Havas“, katerej se 29. junija iz Trnove poroča, da je Stambulov angleškemu konzulu izjavil, da bo sobranje za kneza volilo princa Ferdinanda Coburga. Stambulov je dostavil, da kolikor on vé, ta knez volitev sprejme, ako bi je ne sprejel, potem bi se moral knez Batenberg zopet izvoliti.

V Italiji stopa rimsko prašanje z vso močjo na dan, tako celo, da so se mu uže vsa druga prašanja umaknola; v vseh političnih krogih se uže z njim pečajo, posebno pa so to prašanje postrile volitve v rimsko mestno zastopstvo, pri katerih so, kakor znano, papeževi pristaši zmagali. Gledé papeževih zahtevanj se širi mnogo neresničnih vesti, če tudi se je papež večkrat in določno o tem prašanji izjavil, in še le nedavno je papežev poslanec v Parizu izrekel, da se papež nikoli ne odpove posestvu Rima. Sicer pa se v kratkem času pričakuje izjava, v katerem se papež jasno izreče o tem prašanji. — Ako se papeževi privrženci udeleže državnozbornskih volitev in zmagajo, kar nile mogoče, temu celo verjetno, in v zboru zahtevajo Rim za papeža, kaj bo potem? Vlada se ne bo mogla temu udati, parlamentu pa tudi ne ustavljati, kralj pa tudi z lepa ne zapusti Rima; nastala bi tedaj brezkončna zmešnjava, iz katere bi se na vse zadnje porodila anarhija in splošen upor. Vatikan je Italiji Ahilova peta.

Italijanska gosposka zbornica nema tistih pravic in tedaj tudi tistega pomena, kakor gosposke zbornice v drugih ustavnih državah, n. pr. v Avstriji; zato so se senatorji 28. junija v tajnej seji posvetovali, kako bi si pridobili dostojne ustavne pravice. Po tajnej bodo imeli javno sejo, v katerej se izvolijo odborniki, ki pojdejo h kralju, da mu izreko senatove želje in predložijo sklenene predlogačbe. Vlada neki senatove težnje podpira.

V Parizu raste srd na Nemce, Tabora, kateri je sklicala zveza rodoljubov, udeležila se je ogromna množica. Zahtevalo se je, da se ima v Lipsiji obsojeni francoski državljani Köchlin osvoboditi. Ljudstvo se je izrekle celo zoper načelnika francoske republike in policija je morala vso moč napeti, da je množici zabranila dohod k stanovanju načelnika republike. To so huda znamenja. — Francoski ministerski načelnik je zavrnol zakonsko osnovo, katero mu je podal pariški mestni svet o postopanju s tujei, posebno Nemci, da jo predložijo državnemu zboru.

S K r e t e se poroča, da je čem razdraženost priklopela do vrha, uže so se začeli Turki in kristijani z orožjem napadati, godé se tudi uže umori in požiganja.

Na Avfganskem so največje zmešnjave in zdi se, da je upor skoraj splošen. V angleškeje zgornjeje zbornici je Cross 28. junija naznanil, da je lord Dufferin poročil, da je bil 13. junija velik boj mej emirjevo vojsko in Gilzaji; popotniki pripovedujejo, da so Gilzaji zmagali, diplomatični opravnik v Kandaharu pa trdi, da so bili Gilzaji hudo pobiti.

Domače vesti.

Presvitli cesar je daroval 5000 gld. občinam v političnem okraju kočevskem, novoneškem, litijskem in krškem, kjer je 15. pr. m. toča pokončala poljske pridelke. Za zgradbo šole v Ribnem pri Bledu je podaril 200 gld.

Imenovanja. Preč. g. Stefan Ventin, župnik v Novakih in g. Peter Corazza, duhovni pomočnik v Motovunu, imenovana sta kanonikom kolegijalnega kapitola v Motovunu.

Premešeni so sledeči pol. komisariji: g. Pichler iz Voloskega k namestništvu v Trstu, g. Malnig iz Lošina v Tomin, g. Lasciak iz Tomina v Lošin; polit. porodna vežbenika g. Alfred pl. Manussi iz Pazina v Volosko in g. grof Atems iz Sežane v Pazin.

Odbor polit. društva „Edinost“ se je v svojej prejšnji seji dne 25. t. m. konstituiral kakor sledi: Predsednik po občnem zboru uže izvoljeni g. Ivan Nabergoj, I. podpredsednik g. Viktor Dolenc, II. podpredsednik g. Stefan Nadlišek, tajnik g. Vekoslav Grebenc, denarničar g. Franc Žitko.

Velika veselica vsih slov. društev tržaških bode torej pri vsakem vremenu jutri zvečer v prostorih čitalnice (Monte verde). Po pripravah soditi, bo tá veselica res kaj znamenitega. — Petje, posebno mešani zbori, godba, igre, vse gre kaj lepo in so rodoljubne gospice in gospodje mnogo truda žrtvovali, da se bo vse kolikor mogoče dobro vršilo. — Tudi naši vrli Sokoli bodo pokazali svojo veliko spretnost na drogu.

Videli smo tudi darove za šaljivo srečkanje, katere so nabrale naše rodoljubne dame in reči moremo, da se nismo nadejali toliko in tako lepega.

Glede na vse to in na plemenito svrhu veselice, se je nadejati, da se bode veselice vdeležilo mnogo raznega in tudi jako odličnega občinstva, ne le iz Trsta in okolice, ampak tudi iz Krasa, Gorice in Kopra.

Velika skupščina, ali letni občni zbor društva Sv. Cirila in Metoda bode torej letos v Trstu, in sicer dne 19. t. m. v prostorih tržaške čitalnice. Mi to vest posebno veselo pozdravljamo, ker nam bode tako enkrat prilika, pozdravit pri nas slovenske rodoljube iz vsih pokrajin.

Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu, prva in doslej še edina na Slovenskem, vrlo lepo napreduje. Takoj iz početka smo bili prepričani, da se bode naše narodno ženstvo vedno bolj uspešno za prevajala družbo, a ta čega uspeha, kakeršnega lahko denes izkaže tržaška ženska podružnica, tacega napredka bi nikedar ne bili pričakovali v kratkih mesecih! Ne samo, da šteje ta podružnica okoli 150 družabnic (izvestno lepo število v našem toli okuženem mestu), temveč tudi na drugem polji je začela delovati, kar mora razveseliti vsacega čestitega rodoljuba. Čestite gospé in gospospice naše pridno nabirajo obleke in drugih darov ubogim otroškim otroškemu zabavišču pri sv. Jakobu. Čuje se, da je cenjeni odbor uže skupil premnogo oblačil, katera namerava razdeliti mej siromašno deco slovenskega otroškega zabavišča baš na dan sv. Cirila in Metoda, t. j. vtorek 5. julija. Ob 9. uri zjutraj bode v župnej cerkvi sv. Jakoba maša, katere se udeleže vsi otroci iz zabavišča z gospodično učiteljico, potem odbora ženske in moške podružnice in mnogo druge domoljubne gospe. Po službi božji bode v otroškem zabavišču mala iskušnja: deklamacija, petje, govori itd., zatem razdeli načelnistvo ženske podružnice obleko vsem revnejšim otrokom; naposled se vsi otroci primerno pogosté. Vsak, ki se zanima za družbo sv. Cirila in Metoda in za napredek njenega otroškega zabavišča v Trstu, vabi se, naj se udeleži te redke slovesnosti, ki bode trajala do poludne. Na tak način hoče slavni odbor ženske podružnice tržaške slaviti dan sv. Cirila in Metoda! Hvale vredna misel! O tej zabavi hočemo prihodnjič obsirneje izpregovoriti; za denes nam je le zaklicati spoštovanemu predelavnemu in neutrudnemu načelnistvu prve in edine ženske podružnice: Živele vrle domorodke, vztrajajte na začetem potu in kažite tudi v bodoče pravo stezo ostalemu ženstvu po Slovenskem!

Tržaške novosti:

Strašna posledica lakomnosti. Lakomnost posameznikov je danes nevarna celó človeškemu življenju; lakomni trgovci nemajo več sra do človeštva, ampak čestokrat poželjivost do denarja dovede jih do tega, da jim ni ma-

riniti ako ljudi moré. Istino teh besedi dokazuje nam ta le dogodek.

Prenesli so v sredo v mestno bolnišnico dva bolnika bolna na črnu ali karbunklu, katera bolezen je nalezljiva ter prihaja na človeka od kake na tej bolezni bolehaloče živali. Mestna oblast je koj storila potrebne korake, da pride na sled uzroku te bolezni. Omenjena bolnika sta bila Domenik Kranjc in Josip Moker, mesarja. Prvi je k malu umrl, drugemu se zdravje boljša. Tudi nek drug mesar, Alojz Serrini, bil je napaden ter se zdravi na svojem stanovanju. — Gospodar neke mesarnice na starej mitnici je namreč kupil goved pri nekem mandrijarju blizu mestne klalnice v Žavljah. Prepustil jo je na to Domeniku Kranjcu, da jo ubije; druga dva mesarila sta jo v mesnici ter si tako bolezen nalezla. Ljudstvo govori, da je omenjeni gospodar mesnice vedel uže poprej, da žival bolega na črnu, a pri vsem tem jo kupil za neznatno svoto ter potem meso drago prodajal ubogemu in slepemu prebivalstvu. Želja do velicega dobička ga je neki dovedla do te brezsrčnosti, s kjo je v nevarnost postavil mnogo oseb ter v grob spravil žrtvo D. Kranjca. —

To je grozen dogodek, ki se menda lahko prigodi samo tukaj v Trstu navzlic vsem previdnostim magistratovih uniformiranih organov! Ne vemo, kaka kazen doletí provzročitelja teh nesreč — zdi se nam pa, da tak človek, ki išče svojega dobička, naj si bode tudi z smrtjo drugih, vreden je občne obsodbe, kajti hujši je nego ubijalec in ropar, ki človeka na cesti zavrta napade! —

Črni ali karbunkel (antrax) je bolezen, ki se prikazuje zgolj na živini, pri govedu, konjih in celo pri perutnini. Bolezen je nalezljiva, raznaša se pa po bacilih. Ako jeden sam teh nevidnih bacilov preide iz telesa bolnega živinčeta v človeško krv, napaden je od te bolezni tudi človek. Čestokrat umori človeka koj; največkrat pa prikazuje ta bolezen strašanske posledice. Telo se napne, pokaže se k malu huda mrzlica in napadena žival ali človek k malu zamre v najhujših bolečinah.

Pravijo, da črni bacil dolgo traje in da ni varno živine staviti v hlev, kjer je bila kedaj žival napadena po črnu, niti potem ko je uže minolo več leti. V človeka preide, ako se kak teh bacilov vsili v krv. Lahko je tudi, da jo prenese na človeka kaka muha ali drug mrées, ki je prkal na kakej crknenej živali, koja je to bolezen imela.

Otroci — in angeljva ruh. 4letno dete Marija Kolerič je padlo v četrtek z okna v drugem nastropju hiše št. 4 v ulici Giulia, ali vender se je le nekoliko na glavi pobilo. — Ta slučaj je pravo čudo.

Poskušeni samomor. 18letni kamnosek Anton Markovich izpil je steklenico terpentinovoga olja v namenu, da se usmrti. Ker mu je jako zlo prišlo, naslonil se je na glavna vrata mestne bolnice ter končno izjavil čuvaju, kaj jo storil. — Spravili so ga tedaj takoj v postelj, zdravnik je izrekel, da bode gotovo ozdravel. — Povod poskušnemu samomoru je bila rodbinska nesložnost. — Opaziti moramo tudi, da je Markovich brat one deklice, koja je skočila pred nekaterimi tedni z obali del Sale v morje — ne da bi se jej bil brezupen korak posrečil.

Žila je počila kmetici Mariji Mink iz Proseka, ko je po svojem poslu bila v ulici Donota. Odnesli so jo takoj v bližno lekarno, kjer je našla potrebne pomoči.

Slabo prenočišče je imel v četrtek mornar Josip Tarabocchia, kajti zaspal je tik velikega kanala na trdem tlaku. Imel je pa siromak morda živahne sanje, kajti zavalil se je v spanju v morje. Se ve da se je hudo prestrašil, toda vender so ga na njegovo kričanje živega in zdravega izvlekli iz mokre postelje.

Policijsko. Prodajalec Leonu L. je ukradel nepoznat tat uro, mej tem ko se je L. na malo časa odstranil iz stanovanja ter pozabil vrata zakleniti. — Težak Franjo M. se je ustavljal redarju, koji je hotel odvesti v zapor neko zloglasno žensko. — Stražar je zato tudi nepoklicanega branitelja zaprl.

Sodnijsko. Čevljar Jurij Lahajner je bil obsojen radi nevarnega pretenja na 3-mesečno ječo. — Kmetica Apolonija Kaus iz Klane je dobila radi tatvine 4 mesece težke ječe.

Važne novosti iz Istre. Za pazinski okraj je poljedelsko ministerstvo, kakor smo uže zadnjič poročali, dovolilo posebnega živinozdravnika, kateri je bil silno potreben. Tudi namerjava isto ministerstvo res ustanoviti tri štipendije za obiskovalce iz Istre slovenskega oddelka kmet. šole v Gorici in tudi tri enake štipendije

ustanovi nekda vlada za tri okoličane. Če je to res, potem bi se bilo ministerstvo vendar oziralo na želje naših kmetovalcev in na resolucijo poslanca Nabergoja v državnem zboru.

Kakor se čuje, tudi prihodnje leto še ostane v Pazinu popolna gimnazija, mogoče je celo, da se odstopi od sklepa, da jo vlada odstrani. Zarad tega se tudi cesarju v Pulju predstavi posebna deputacija, ter bo prosila, da se pusti ona gimnazija, a da se preustroji tako, da bode hrvatski učni jezik. Odvisno bode torej mnogo od tega važnega koraka, in želeli bi bilo, da Nj. Veličanstvo usliši prošnjo istrskih Hrvatov.

Skoraj vse večje istrske občine pošiljejo 4. t. m. v Pulj deputacije, da se poklonijo cesarju. Tudi Pazin pošlje tako deputacijo; toda mestni zastop je sklenol, da je ne bode vodil župan Fabris, ampak podžupan; to pa Fabrisa peče, on hoče zdaj intrigovati, pa ne vemo, kako bo mogel strahovati ves mestni odbor. Lahoni ne gledajo na sredstva, kder ne gre z lehkoto, tam poskušajo s krutostjo ali z varanjem, kder tudi tako ne gre, tam poskušajo z podkupljenjem. Te dni smo slišali, da so nekatere lahonske duše poskusile i bužetskega župana, vse česti vrednega g. Flego, podmititi, pa da jih je on pognal, kakor zaslužijo. Dakle tako drzni in nesramni so, in sliši se celo, da se denar za take stvari dobiva od onkraj „velike luže“.

Vsaj smo še le te dni čitali v raznih italijanskih listih, posebno pa v onih lahonskih, ki izhajajo v Trstu, Istri in Dalmaciji, da se je na Italijanskem, to je v obljubljenem kraljestvu, ustanovilo društvo „Pro Patria“, kateremu bode poglavitni namen, da bode dajalo denar za ustanovljanje italijanskih šol v krajih na Primorskem, kder bivajo Slovenci in Hrvati, in morda za podkupljenje kacega izdajice. Tega dejanja se veselje celo listi, katere podpirajo Burgstaller in Luzzatto, potem pa pravijo, da ni irredente na Primorskem! Kaj bi rekli na priliko tisti visoki gospodje, ki vse to mirno gledajo, ko bi blagovorteljni komite v Petrogradu sem pošiljal rublje za ustanovo slovanskih šol? Nas Slovence ta visoka gospoda uže nazivlja panslaviste, ako to tirjamo, kar nam jaméi avstrijska ustava in ako volimo kacega odločnega poslanca.

Istrski lahoni so pri vsem tem jako fini; oni se znajo viti kakor kače. Da so slovenski državni poslanci irredento tako žibali, ter razkrili resnico, to jih strašno peče! Zato pa bodo te dni močno delali v lojaliteti. Mnogo deputacij italijanskih pojde te dni v Pulj in skrbelo se bode, da se kolikor mogoče zaduší glas Slovanov. V tem obziru jim grede tudi neki merodajni krogi, pa tudi Nemci v obče na roke. Da bi Slovani tako demonstrirali, očitala bi se jim v nekih krogih netaktnost in hlimba; pa je uže tako na svetu: Quod licet Jovi, non licet bovi.

V Pulji se delajo velikanske priprave za sprejetje Njeg. Veličanstva; istrski Slovenci bodo srečni, ko bodo imeli cesarja v svojej sredi; njihovo veselje bode istinito, presrečno, saj v cesarju vidijo in poznajo svojega očeta.

Iz Dekan nam pišejo 29. junija: Dne 27. t. m. obiskal je našo vas milost. g. škof, dr. Janez Glavina. Jako smo se veselili tega dneva. Gosp. župnik je v ta namen preskrbel primeren sprejem. Blizo šole napravil se je krasen slavolok, kjer smo ob osmej uri predpoludne veselo pričakovali našega vladike. Glede gospoda župnika in nekaterih občinskih predstojnikov storilo se je, kolikor je bilo najbolj mogoče in vse to pod vodstvom moža, katerega čislamo kot poštenjaka. Vsi vaščani moramo biti njemu za trud hvaležni, ne pa onim, ki se mu za hrbtom smejejo in ga okrog opravljajo. Tisti, ki družega dela nemajo, bolje store, da so tihi, ker pregovor pravi: kdor za hrbtom govori, naj mu tudi hrbet odgovori.

Iz Senožeč nam piše prijatelj: 25. t. m. smo imeli v Senožečah prav lepo domačo slavnost, katere se je udeležilo mnogo odličnih mož iz Senožeč, Razdrtega, Postojne, Divače, Vipave in slučajno še celo trije gospodje iz Trsta. Podarili so prijatelju, učitelju in v obče spoštovanemu mnogoletnemu županu senožeškemu, g. Karolu Demšarju, srebrno tobačnico v spomin s primerno slavnostjo v vrtu „Bierhalle“ v Senožečah. Govorilo in prepevalo se je v prijateljskem krogu in slavljencu, ki je bil uže po cesarju odlikovan z križcem za zasluge, je to odlikovanje od strani spoštovancev in prijateljev gotovo najlepši dokaz, kako priljubljen je on po vsem Notranjskem. — Čestitamo mu tudi mi iz srca in kličemo: „Bog ga živi še mnogo let!“

Finančna stražnika, koja sta slekla neko žensko radi „kontrebanda“ vpricu ostalih potnikov na krovu parnika v Kopru — o kojoj nedostojnosti smo prijavili v zadnjem listu dopis našega poročevalca — bila sta po oblasti kaznovana. Kazen pa bi morala biti jako ostra, da se enake stvari več ne dogode.

Dopolnilna volitev v deželni zbor kranjski za mesta in trge volilnega okraja Postojna, Lož, Verhnika se bode vršila 9. avgusta. — Kakor znano, se je odpoval poslanec dr. Henrik Dolenc mandata. — Kandidata se imenujeta uže dva, jeden trgovec, drugi notar, najbrže pa se oglasi še tretji.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil v kranjskem deželnem zboru skleneni zakon, zadevajoč vredbo reke Save in Bistrice pri Mojstrani.

„Matica Slovenska“ vabi k 77. odborovi seji, katera bode v četrtek 7. julija 1887. ob 1/26. uri popoldne v Maticini hiši na „Kongresnem trgu“ št. 7., z sledečim dnevnim redom:

1. Potrjenje zapisnika o 76. odborovi seji;
2. Naznanila predsedništva;
3. Poročilo gospodarskega odseka v denarnih in hišnih zadevah;
4. Poročilo književnega odseka;
5. Poročilo tajnikovo;
6. Posameznosti.

V Ljubljani, 25. junija 1887.

Josip Marn, predsednik.

Srbski kralj Milan se je 29. pr. m. z Dunaja pripeljal naravnost v Postojno in si je tam ogledal jamo, katera je bila krasno razsvitljena; spremljala sta kralja polkovnik Pantelić in njega tajnik Kristić. Kralju se je jama baje jako dopala, in Postojnčani so nekda prav občudovali lepo osobo kralja, ki ima pravi srbski obraz in je močne postave. Popoldne odpeljal se je kralj s poštnim vlakom v Ljubljano, kder se je podal najprej na strelišče, potem pa na grad, od koder je s posebnim dopadanjem ogledal si ljubljansko okolico in krasne gorenjske goré. V hotelu „Pri Slonu“ zahteval je, da mu pokažejo vse slovenske v Ljubljani izhajajoče časnike. Po polnoči odpeljal se je zopet na Dunaj. Potoval je pod imenom Comte d' Avala.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Riunione Adriatica di Sicurtà.

Bogato ovo zavarovalno društvo napredovalo je vsled umestnega gospodarstva zopet v preteklem letu. Premoženje društveno naraslo je za 4.000.000 gld., kakor to kaže zaključek računov. — Posamezni oddelki zavarovalnega društva, namreč oddelki za življenje, za ogenj, točo in prevažanje imeli so sledeči promet:

Zavarovanje življenja.

Vložilo se je v teku leta 1886 5108 predlogov za zavarovanje in sicer v iznosu dvanajst milijonov goldinarjev glavnice in 41 predlogov za skupni iznos 15.851 gld. letne rente. Odbitih je bilo 1148 predlogov s glavnicco 2.680.000 gld. S 31. decembrom 1886 bilo je zavarovano: 41.804.764 gld. glavnice in 92.086 gld. rente v 23.933 policah, ter so te številke v primeri leta 1885 narasle za 4.927.719 gld. v glavnicah in 10.849 gld. v rentah. Premij se je izplačalo leta 1886 1.755.956 gl. 47 kr. into 169.797 gld. 50 kr. več kakor leta 1885.

Denarna zologa tega oddelka je 352.116 gld. 24 kr., to je 22.641 gld. 11 kr. večja kakor v prejšnjem letu. Izplačalo se je v teku leta 1886 za 433 slučajev smrti 652.315 gld. 24 kr., od obstanke društva pa do 31. dec. 1886 samo v tem oddelku lep iznos 12.026.461 gld. 73 kr.

Riunione ima v rezervi v oddelku za življenje glavnicco 7.257.331 gld. 56 kr., koja številka dokazuje varnost in solidnost tega društva.

Oddelak za ogenj.

V tem oddelku je društvo posebno izkazalo svojo solidnost, dasiravno so tekmovala razna druga zavarovalna društva s Riunione.

Premije, koje so se izplačale tekom leta 1886 znašajo 5.681.179 gld. 50 kr., tedaj 23.406 gl. 82 kr. več kakor l. 1885. — Sploh pa ravno ta oddelak jako napreduje, ker vrednost poslopj, zavarovanih na več let iznaša 16.773.770 gld. 84 kr., zraven tega še premije dotičnih zavarovanj s 1.174.374 gld. 78 kr., Skupaj tedaj 17.948.145 gld. 62 kr.

Oddelak za prevažanje.

Dohodki 108.117 gld. 2 kr. Zavarovanja 41.006 gl. 62 kr. in za razne škode je bilo izplačano 31.608 gld. 7 kr.

Oddelek zoper točo.

Vsa zavarovalna društva, koja se bave s tem zavarovanjem, imela so izdatne zgube vsled velike škode, koja je napravila toča v teku leta 1886. Zato pa je uže poprej pomnožilo ravnateljstvo „Riunione“ rezervno glavnico za 550.000 gld. — Promet pa kaže sledeče številke: 1.975.847 gld. 88 kr. plačanih premij, 480.364 gld. 48 kr. novih zavarovanj in stroškov 1.495.870 gld. 51 kr. za škode in raznih drugih izdatkov v tem oddelku ter 133.099 gld. 26 kr. provizije.

Ako tedaj zaključimo račun raznih oddelkov, doznamo, da je društvo izplačalo v teku prošlega leta 6.633.074 gld. 36 kr., od kar pa društvo obstoji, ogromno svoto 134.84.066 gld. 86 kr. in te številki najjasnejše dokazujejo ogromen promet tega društva.

Sedaj samo omenimo, da je narasla dividenda na vsako društveno delnico na 1650 gld. 61 kr. (to je 55 gld. za vsako delnico več kakor v preteklem letu.)

Rezervni fond pa obstoji:

gl. 7.257.331-56	v oddelku za življenje;
1.506.080—	zoper ogenj;
14.686-17	zoper točo;
450.000—	rezerva premij za zavarovanje proti toči;
186.937-93	za menjanje vrednosti posestev (izkaz A.);
161.626-84	za menjanje vrednosti posestev (izkaz B.);
250.000—	posebna rezerva za oddelek za zavarovanje življenja;
1.039.502-21	rezervni zaklad od dobičkov.

gl. 10.865.164-71 skupaj, tedaj 1.049.906 gld. 41 kr. več kakor v letu 1885.

Da tedaj to zavarovalno društvo posebno priporočamo, ni potrebno, kajti številke same govore.

„Riunione Adriatica“ je zavod, koji je na čast mestu tržaškemu, ter mu želimo še sjajnejši napredek pod vodstvom bistroumnega glavnega ravnatelja gosp. Henrika Neumann-a!

Bratje Sokoli!
Odbor tržaškega Sokola vabi vse p. n. gg. izvršajoče članove „Sokola“, da se mnogoštevilno udeležé v društveni obleki veselice, katera se bo vršila jutri na korist družbi sv. Cirila in Metoda v „Slovanskej čitalnici“.

Tržno poročilo.

Kava. — Vse poskušnje, da bi se cene zopet zboljšale, so šle po vodi; kupčija se noče zboljšati. — V Havru, kder se največ igra v t. m. blagu, se je sicer posrečilo vzd goniti ceno na fr. 101, ali potem je precej zopet padla na fr. 15 in je nastopila mlahovost. Družba na Holandskem je tudi končala z 1 1/2 do 2% pod cenitvijo. V temu tednu je došlo po morju zopet 7.000 vršč kave v Trst. Prodalo se je te dni prav malo kave, in sicer je šla kava Rio nava na po f. 96 do 98, srednja f. 101 do 106, fina po f. 110 do 112, Santos po f. 95 do 114, Manila f. 112 do 114. — Java zap. indijska f. 125 do 138, Ceylon f. 125 do f. 142.

Rž. — malo prašanja pri vsem tem, da je hval blago tukaj pod ceno, katero, se plačuje na mesu pridelovanja. — Glacé fin in najfinjši f. 20 do 21, druge vrste talijanski f. 18 do 19. Rangoon najfinjši (z carino vred) f. 16 do 16-50, dobri I. vrste f. 14-50, II. vrste f. 13 do 13-25.

Dišavine. — Poper po vzilgajočih se cenah; plačeval se je singaporski po f. 91 do 95. Batavi po f. 87, Penang pa po f. 80. — Sladka škorja po nižjih cenah. Nageljnovi svečci po f. 145, cene trdne.

Sladkor. — cene še vedno slabe; pri vsem tem pa je menenje, da cene sladkorja morajo kmalo boljše postati. Prodalo se je te dni 5000 metr. stot. sladkorja v kosih po f. 17-50 do f. 19-50.

Olje. — tembažno je pri vzd gajočih se cenah prav iskano, naj tem ko je namizno in jedilo zanemarjeno. Iz Marsije se poroča o podražanju se amškega olja. — Bombažno olje I. vrste f. 38 do 40, II. vrste f. 33 do 35, jedilno olje f. 35 do 40, namizno srednje f. 51 do 58, najfinjši f. 62 do 66.

Sadje. — kupčija popolnoma mlahova, razun v opahi, ktere se je prodalo večina množina po f. 23, nekoliko cv. b. Elené je šlo po f. 13 do 16 in Sultanine tudi nekoliko po f. 23 do 30.

Zito. — slab obratjan, cene ne nominalne, **Domači pridelki.** — Po filozofu nobenega prašanja. — Cene so prav slabe tudi zato, ker toliko tukaj, kakor v notranjih deželah ležé šodosti blaga. — Da je bilo letos tako malo izvoza na inostransko, temu je kriva moč a konkurenca Rumunije in tudi Rusije. — Koks f. 8-75, bobine f. 9, rudeci f. 8-25, temnorudeci f. 7-75, zeleni f. 7-50, mešani f. 7. Maslo f. 80 do 90.

Les. — slabo obratjan, cene take, da le plašijo prodajalca.

Seno. — srdača kupčija. Konjsko stane f. 1-30 do 1-50, volovsko f. 1-60 do 1-75.

Borsno poročilo.

Mlahovost se je uže vdomačila na našej borski tendenci jako negotova in nedoločena, kurzi papirjev jako šibki. — Tolko trajnejši pa so kurzi valut, kar kaže na malo zaupanje v situacijo.

ŽELODČEVA ESENCA
lekarja Piccolija
v Ljubljani.

ne omogoči ozdravitve samo premožnemu, marveč tudi najubornejšemu bolniku. Popolnoma pravici v čast imenoval jo je neki visokočastiti gos. od duhovnik spravo roko Božjo, ker polajša in ozdravlja najhujše bolečine in najnevarnejši bolezni, ter odstrani, ako se rabi pravočasno, velike nesreče in prihrani tako marsikomu veliko bede in solza.

Izdelovatelj pošilja jo v zaboječkih po 12 steklenice po 1 gld. 36 kr. po poštnem povzetju. Poštnino trpé p. t. naročniki.

V steklenicah po 15 nč. se prodaja v lekarnah: Bissolotto, Foraboschi, pl. Leitenburg, Liprandi, Pozzetto, Praxmarer, Prendini, Ravasini, Rovis, Saraval, za magistratom, Serravallo, Udovcic in Zanetti in v večjem delu lekarn na Štajerskem, Koroškem, Primorskem, Tirolskem, v Istri in Dalmaciji. 27-50

A. Bonné
krojač,
trg Sv. Katarine št. 1. 37-20

izdeluje vsakovrstne fine, cene obleke po najmodernejšem kroju. (Preseli se 24. avgusta t. l. na Corso št. 4, II. nadstropje, nad uredništvo lista „Il Piccolo“.)

KLINIKA za spolne in želodčne bolezni, nastope okuženja i oslabenja moške slabosti, polnčij, žgečo vodo, močenje postelje, puščanje krvi, zabijte v de, in za vse bolezni m-hurja, droba in živcev. Tudi pisмено po najnovjšem znanstvenem postopku z neškodljivimi sredstvi 17-25-104

C. Streetzel,
specijalni zdravnik Linjan am Bodensee.

Dobiva se v vsih knjižarnah 13. nakladi, ravno izašla medic. svetovalca

Dr. MÜLLER-JA

najnovše delo o slabosti, oslabeleli živcih, o nastopkih mladostnih pregreškov itd.

Pošilja se tajno za 60 nv. v pošt. markah

KAROL KREIKENBAUM
10 Braunschweig. 20-52

J. SIRK
Androna Gusion št. 2 v Trstu

priporoča veliko zalogo sadja vsake vrste najboljših plemen na drobno in debelo. — Prevzame vsako pošiljatev na deželo, katera se izvrši točno in solidno. 101-47

Ljubljanski Zvon.
Gld. 4.60.
Gld. 2.30. -- Gld. 1.15.

Ozdravljenje plučnih bolezni
Tuberkuloze, (sušice, jetiko), naduhe, zaprte sipe), kroničnega bromhijalnega katara itd po plinovi

EXHALACIJI
(po rektalnej injekciji).

Najneverjetnejši, skoraj nedosegljivi ideal zdravnikov je z ovim postopanjem popolnoma dosežen! O osupljivih, nepogrešljivih vseh njih govore najjasnejša sledeča pisma slavnih profesorjev, koja navademo v kračkam, toda kolikor mogoče z lastnimi besedami, in koja so bila tudi potrjena po zdravniških listih tu- in inozemstva:

Prof. dr. Bergson. Po tridnevnej plinovej exhalaciji po rektalnej injekciji, izdatno pojevanje kašlja in izvrtka, potem popolno prenehanje, — mizalec, pot in hričavost je posve izginoval. — Truplo se redi vsaki tedni za 1/2 — 1 K. Ravno tako brzo ozdravljenje tudi pri starej, celo pri milinarnej tuberkulozi. — Bolnik se ozdravi ter more tudi najtežji in posel zopet opravljati. —

Prof. Dr. Cornil. Pri na tuhi se mora pol ure po plinovej exhalaciji laglj. soosti. — Ako se exhalacija dalj rabi, se naduha ne povrne več Zoper sušice in naduhi je plinova exhalacija i kušeno, izvrstno sredstvo“

Prof. Dr. Dujardja Beaumetz: »Čelo pri afonijem grlu, poško dovan-mu po tuberkulozi, so se v 2-3 tednih zacelila otekline dasiravno je bila uže polovica pljuč razl-jan h.«

Dr. M. Langhlin vojta bolnice v Filadelfiji je vporabil plinovo exhalacjo pri 30. bolnikih, koji so bili uže v najzadnjem stanju tuberkuloze in vsi so popolnoma ozdraveli. Vsaki dan pa se množice zdravniška poročila o srečnim ozdravljenju, ter je razun navedenih sploh val še mnogo dražih od slavnih profesorjev. Tudi v c. k. jav. el bolnici na Dunaju se vporabljuje stroj za plinovo exhalacijo. — Imamo mnogo spričeval ozdravelih. Če ke izljud priv. stroj za plinovo exhalacijo (Re-ctal-Injector) se dooiva z vsemi pripravkami za pripravljeno pliva in z popisom za vporabo za zdravnike, ter ga more rabiti tudi vsak bolnik sam pri

Dr. KARLU ALTMANN, Wien VII., Mariahilferstasse N. 80/A
ter stane gl. 8.30 z omotom proti gotovem novcu ali provzetju. — Ozdravljenje ni niti težavno, niti ovira vsakdanji posel.

Praktikant,
zmožen slovenščine, nemščine in italijanščine, sprejme se v velikej trgovskeji hiši v Trstu. — Ponudbe upravnistvu lista. 3-3

Proti hemoroidam!
Kdor hoče čuvati svoje zdravje, naj rabi

MENIŠKE KROGLJICE (Pillole dei Frati.)
kri čisteče in proti hemoroidam, koje izdeluje P. Fonda farmaeista v Piranu

Prepotrebne za vsakega, kateri trpi na hemoroidah, zabasanju, breztečnosti, glavobolji, ter sploh veliko sedi, cna čistijo kri in dober vspeh potrjujejo zasebna in zdravniška spričevala, koja so priložena z podukom za porabo vsakej škatljici v slovanskem, nemšem in Italijanskem jeziku.

Prodajajo se po 20 nvd. katljica v vsih lekarnah Trsta, Reke, kakor tudi Istre, Dalmacije, Goriškega in Trenta. 16-52

Postavno zavarovan
Block-koledar za hôtele
sè naznanili.

Vsled dogovorov se posestniki hotelov na Dunaju, v Brnu, Pragi, Budapešti, Drazdenu, Breslavi, Stetinu, Hamburgu, Bolonju itd. in v kopoljih: Baden, Voslau, Karlovih varih, Francovej kopelji bodo obešeni ti kolonarij v vsih sobah za t. je, začasno samo v gori navedenih mestih in to pri zvonu, kjer se gost mora za tržavati. Radi tega je oglašom na ovih Block-koledarjih vspeh gotov, ker so razobešeni v sobah. Prostor a oglašje je omejen, ker se more samo 10 tvrdk sproti ti, ter o tvrdke konkurenca popolnoma izključene. Cena oglašja za prostor 40/35 min je za vsaki hôtele za celo leto od f. 3-50-40- (15-21 nč. za vsako sobo na celo leto.) — Ponudbe se imajo poslati na

Annoncen-Expedition Moriz Stern
Wien, I., Wollzeile Nr. 24
kja se izve поближе in se dobé na zahtevanje uzorci

Marijaceljske
želodečne kapljice.

izvrstno delujoče zdravilo proti vseh boleznih na želodcu. Nepreemljive do brote je posebno vpliv njihov pri notčnosti, slabosti želodeca, ako z grla smrdi, napanjanju, kislem pehanju, keliki, želodečnem kataru, gorečice (rzaveci) pri preobilnej produkciji slin, rumenici bluvanju in gnajusu glavobolu, (ako boli iz želodeca) krč v želodcu, zabasanju, preobilnosti jedi in pijacé v želodcu, proti glistam, boleznim na vranici in jetrih in tudi proti zlati žili ali himoroidam. Cena steklenice je z nakazom vred samo 35 nov. Glavni zalog ima lekarničar „k angelju varhu“ 53-26

Dr. Brady Krensiar, Morava
V Trstu jih pa dobite pri lekarničarju I. Seravallu blizo starega sv. Antona

Josip Jellinek -- Brno
(Brünn) Kröna št. 19 priporoča:

Sukna ostanke
za vsakovrstne obleke
za gospode
proti gotovem novcu ali proti povzetju za tovarniško ceno!
Uzorcji v pokrajine pošiljajo se na zahtevanje zastonj in franko. 12-10

Pri JULIJU GRIMM,
dežnikar, Barriera Vecchia št. 18
je zelo bogata zaloga solnčnikov za gospe, za jako nizke cene. — Solnčniki za gospode od 90 novč. naprej. — Najnovjši „Entrecots“ za gospe, svilnati in pol svilnati. — Mali dežniki za otroke od 25 novč. naprej. Zaloga dežnikov iz svile, satina, volne in bombaža. Sprejemajo se popravki za jako nizke cene. 91-104

Želodečne bolezni ozdravi brzo in posvema
JERUZALEMSKI BALZAM
edini in nedosegljivi želodečni pijaci
Da si clovek izvoli pravi lek proti želodečnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandanes, ko v trgovini prodajajo vsakovrsten enake leke

Večina raznih kapljic, izlečkov itd., ktere se običajno kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugega, nego škodljiva zmes

Edini Jeruzalemski balzami si je zagotovil vsled svoje priprave, odločno oživljajoče in želodečne živce hitro krepčalne m. ši pravico prednosti nad vsemi dosejad v tej stroki poznanimi zdravilami, kar dokazuje tudi se vsakim dnevom več prašanje po njem. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineske robarbare, katera korenika je poznana zaradi njene ga uzodnega vpliva na prebavljanje ni diščenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodcu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvečenji priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapl, gnajusu, riganju, bacanju, proti hemoroidalnem trpljanju, zlatenci in vsaki bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. 22-48

GLAVNO SKLADISČE u LEKARNI
G. B. PONTONI
v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni Marku Ravasini i G. B. Rovis, na Reki v lekarni al R-dentore, v. Gmeiner, v Korintu v lekarni A. Franzoni, v Tomlinu v lekarni E. Palisca. 40-48

Ni nič boljšega!
za ohrano i pospeševanje rasti las, kakor po Nj. c. kr. ap. Vel. cesarju Fran-Josipu I. avstrijskemu itd. po c. kr. posebnemu privilegiju odličena

rodbinska pomada
za jakost lasi, 30-4

koja, rabeč jo redno, na golih krajih goste lasé prouzroči; sivi in rudeči lasje postanejo temni; krepki kožo, kjer rastejo lasje; odstrani grinto v malo dneih; je proti izpadanju las; podeli lasem naravno svitlost; jih kodri in ne osivijo do visoke starosti. Velika posoda z napoto porabe v več jeziki stane z pošto f. 1.50 a. vr. Glavna zaloga en gros z prodajo na malo je pri

A. J. FIALA,
vlastnik c. kr. privilegija, Wien, IX, Nussdorferstrasse 59, kamor se ima poslati pisma.

Jako fina vonjava, elegantna oblika. Naročila iz pokrajini proti gotovem denarju ali poštnem povzetju. Prodajalcem izdaten popust. Prosimo, da se zahteva izrečno: **Familien-Kraft-Pomade.**